

SAMEN WERKEN

rond cultuur
over de grenzen van
gemeenten heen

5 manieren waarop
een IGS cultuur
het verschil maakt
voor inclusieve
cultuurparticipatie

OP
TIL

Intergemeentelijk samenwerken?

Wie samenwerkt, staat sterker.

In heel Vlaanderen slaan lokale besturen de handen in mekaar om antwoorden te vinden op gemeenschappelijke uitdagingen. Dat kan op verschillende manieren, en in verschillende sectoren.

Ook op het domein van cultuur zorgt intergemeentelijk samenwerken voor:

- een groter publiek voor het cultuuraanbod
- ruimte voor nieuwe, grotere en innovatieve projecten
- een beter afgestemde kalender en communicatie
- momenten om van collega's te leren en elkaar te inspireren

Wat is een IGS cultuur?

Wanneer lokale besturen beslissen om samen te werken rond cultuur kunnen ze de krachten bundelen in een juridische structuur.

In het kort noemen wij ze 'IGS'en cultuur'.

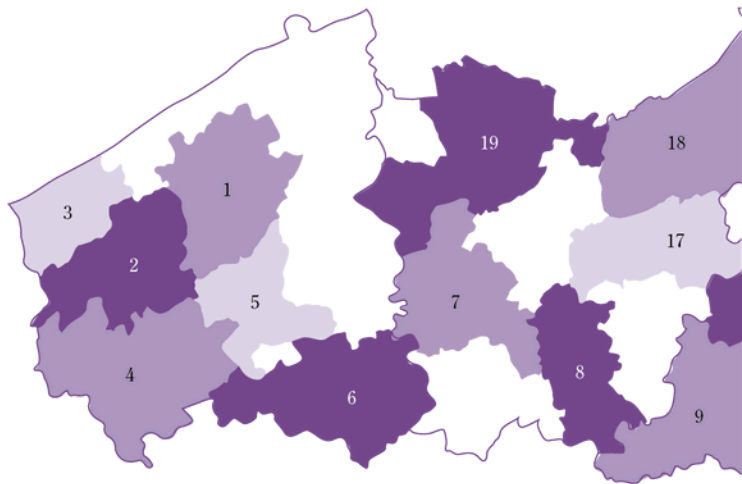
De Vlaamse minister van Cultuur erkende 19 **'intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een bovenlokale cultuurwerking'** via het Bovenlokaal Cultuurdecreet.

Op basis van dat decreet kent de Vlaamse regering elk jaar een bedrag van ongeveer **1.525.000 euro** toe aan de werking van deze IGS'en voor een periode van zes jaar. In 2026 houdt ze hiervoor een nieuwe subsidieronde.

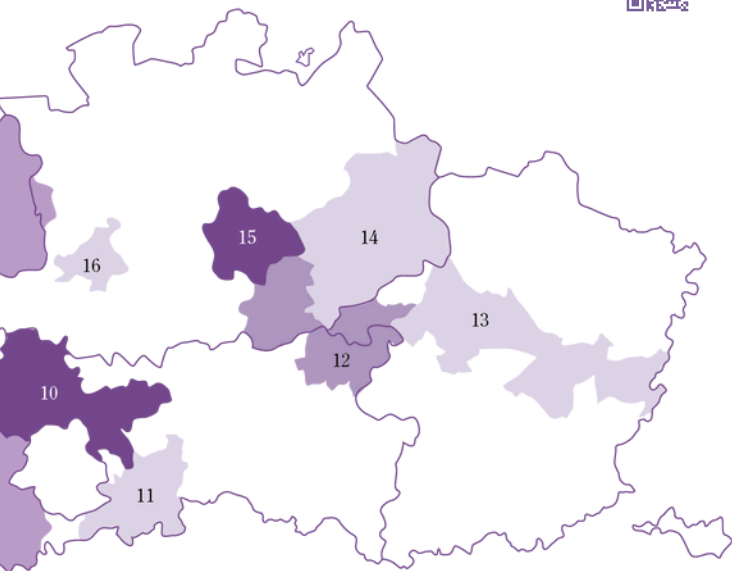
Meer weten?
Ontdek het **kennisdossier**
intergemeentelijk samenwerken

De **19** IGS'en cultuur

In 2019 erkende de minister van cultuur 19* intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) rond cultuur:

* IGS Ginter stopt de werking in 2026.

1. Ginter	8. Route 42	14. Stuifzand
2. Cultuuroverleg
Ijzervallei	9. ZENDER	15. Neteland
3. Viertoren	10. Cultuur Noordrand	16. Streekvereniging
Zuidrand
4. CO7	11. Vrijetijdsregio
Druivenstreek	17. Dijk92
5. Midwest	12. de Merode	18. Cultuurtuin WAAS
6. Zuidwest	13. ECRU	19. COMEET
7. Cultuurregio
Leie Schelde		

Intergemeentelijk samenwerken in cijfers

19

samenwerkingen die
het verschil maken voor

143

lokale besturen die samen werk maken
van een ruimer, afgestemd en innovatief
aanbod voor

3.087.323

inwoners

Hoe maakt een IGS cultuur het verschil voor cultuurparticipatie?

IGS'en cultuur ondersteunen en inspireren lokale besturen, op maat van hun regio. Zo bouwen ze aan cultuur voor iedereen. We lichten 5 thema's uit:

1. Samen sterker
2. Cultuur zonder drempels
3. Het publiek van de toekomst
4. Dichter bij mensen
5. Samen leren experimenteren

Samen sterker

De opdracht van een IGS cultuur is duidelijk: cultuurparticipatie versterken, met extra aandacht voor wie moeilijk toegang vindt.

Bovenlokale ondersteuning met sterke lokale verbondenheid maakt het verschil. Zo ondersteunt een IGS bij onder andere subsidieaanvragen en administratie, waardoor gemeenten meer kunnen focussen op inhoudelijk werk.

Jo Sollie
Cultuur Noordrand

“Door onze regio-werking kunnen gemeenten zich sterker richten op kansengroepen. Wij nemen de coördinatie op ons, zodat er lokaal meer ruimte ontstaat voor actie.”

Gemeenten hebben elk hun eigen sterktes. Lokale besturen staan dicht bij hun inwoners, ze weten wat er leeft, waar de noden liggen en welke drempels mensen ervaren.

Een IGS cultuur bundelt de krachten en verbindt lokaal inzicht op een ruimer niveau. Zo ontstaat er ruimte voor structuur, kennisdeling en overlegmomenten tussen lokale actoren in de regio. Samen plannen maken, betekent cultuur breder verspreiden en beter inspelen op diversiteit.

“De noden van Halle zijn niet dezelfde als die van Pajottegem, maar overal duiken dezelfde vragen op: hoe bereiken we nieuwkomers, hoe houden we ons publiek levendig? Dergelijke rode draden proberen we te vertalen naar een bovenlokale aanpak.”

Kristof Pitteurs
ZENDER

Cultuur zonder drempels

Cultuur is niet voor iedereen vanzelfsprekend: soms te duur, onbereikbaar, moeilijk te begrijpen. IGS'en werken samen met lokale besturen en partners om cultuur letterlijk én figuurlijk dichterbij het dagelijkse leven te brengen: in taal, in plek, in gevoel.

Daarvoor is structurele actie nodig:
kansentarieven introduceren,
toeleidingstrajecten opzetten,
begrijpelijk en laagdrempelig communiceren
of samenwerken met welzijnsorganisaties.

| **Elke Clompen**
Cultuurtuin WAAS

“We voorzien een budget om kansengroepen naar de circusvoorstelling toe te leiden. Deelnemers volgden vooraf circusworkshops en gingen daarna samen naar het optreden.”

| **Falke Lambrechts**
de Merode

“Tijdens het participatietraject **Proeven van cultuur** ligt de focus op mensen die in armoede leven en op mensen die eenzaam zijn. Zo kreeg iedereen de kans om ook deel te nemen aan vier workshops rond beweging en dans.”

Een IGS cultuur helpt lokale besturen om toegankelijkheid te verankeren in hun werking. Dat neemt verschillende vormen aan, van een gezamenlijk UiTPAS-beleid tot een gedeeld vrijetijdsnetwerk dat cultuur koppelt aan welzijn, jeugd en onderwijs.

| Marnix Theys
Zuidwest

“Voor UiTPAS werken we nauw samen met W13, de Zuid-West-Vlaamse welzijnsvereniging. We willen samen een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie uitbouwen.”

Het publiek van de toekomst

Onze samenleving verandert razendsnel. Meer diversiteit, nieuwe woonvormen en verschuivende vrijetijdspatronen stellen het cultuurbeleid voor nieuwe vragen.

Wie neemt deel, wie niet, en waarom?
Meegroeien met het publiek van de toekomst,
hoe werkt dat?

Samen met lokale besturen pakt een IGS cultuur deze vragen aan. Ze bundelen kennis uit het veld, wisselen inzichten uit, analyseren tendensen en vertalen die naar concrete acties.

De bovenlokale blik van IGS'en maakt het makkelijker om beleid te koppelen aan wat écht leeft binnen de samenleving.

Ze kunnen experimenteren met nieuwe vormen van cultuurbeleving: mobiele programmatie, gedeelde cultuuragenda's of kortingen die gelden over gemeentegrenzen heen.

Stien Roels
Neteland

“Binnen Neteland spelen we bewust in op de groeiende culturele en taaldiversiteit.

Dat vertaalt zich in leesplezier op pleintjes, cultuuraanbod op maat en samenwerkingen met welzijn.”

In een veranderende context zijn IGS'en cultuur de schakel tussen lokale actie en bovenlokale visie: veerkrachtig, verbindend en met een open blik op de toekomst.

“

“Mijn droom is dat cultuur iets wordt voor iedereen. Dat sport en muziekschool betaalbaar blijven, dat elk kind de weg vindt naar de bibliotheek.”

Jolien Verroeye
Cultuurregio Leie-Schelde

Dichter bij mensen

Cultuur is pas écht toegankelijk, wanneer ze ook als dichtbij ervaren wordt.

Niet alleen in grote cultuurhuizen, maar ook op herkenbare plekken waar mensen zich thuis voelen: de bibliotheek, het gemeenschapscentrum, het lokaal dienstencentrum of een speelplein.

Deze plekken functioneren vaak als derde plek. Het is een laagdrempelige omgeving waar mensen elkaar spontaan ontmoeten, samen tijd doorbrengen en in contact kunnen komen met cultuur.

IGS'en cultuur verkleinen de afstand tot cultuur. Door samen te werken aan een slimme spreiding, gedeeld gebruik van infrastructuur en projecten waar ontmoeting en verbondenheid centraal staan, stimuleren ze gemeenten om cultuur écht dichterbij mensen te brengen.

“Na corona werd het voor verenigingen en organisaties moeilijk om een zaal te vinden. Daarom lanceerden we de culturele infrastructuurzoeker, met daarin ook scholen en voetbalkantines. Zo kan iedereen op meer plekken terecht en brengen we het warme, zorgzame karakter van onze regio in de praktijk.”

Kim Nevelsteen
Stuifzand

| **Leen Gos**
| ECRU

“Door dynamiek te creëren in een regio zorg je er ook voor dat mensen er graag (blijven) wonen. Hoe meer ze elkaar kennen, hoe fijner het wordt. Aan dat geluksgevoel dragen wij graag bij.”

| **Nele Provoost**
| CO7

“Door projecten regiobreed te communiceren, vergroot je het bereik enorm. De kans op succes stijgt, omdat mensen zien wat er leeft in de buurgemeente.”

Het idee van de 15-minutenstad inspireert ook de cultuursector. Zo zou iedereen binnen 15 minuten wandelen of fietsen toegang moeten hebben tot cultuur en ontmoeting.

Ook in landelijke regio's is het principe bruikbaar. Door in te zetten op bereikbaarheid en herkenbaarheid kan het IGS cultuur er bruggen slaan tussen kleine initiatieven en grotere infrastructuur.

Zo groeit cultuur van onderuit:
in herkenbare ruimtes, dicht bij mensen,
met wortels in de gemeenschap.

Samen leren, experimenteren

Een IGS cultuur is meer dan een overlegstructuur. Het is de motor voor samenwerking, een proeftuin voor leren en experimenteren.

Om drempels te verlagen en een moeilijker bereikbaar publiek aan te spreken kan een IGS cultuur nieuwe methodieken en partnerschappen uittesten of proefprojecten ontwikkelen.

Elke Clompen
Cultuurtuin WAAS

“MaakMaak is een gigantisch laboratorium... Maar die ruimte voor experiment moet er zijn. Wie weet tot welke stappen of inzichten dit allemaal leidt.”

Experimenteren is een leermiddel voor bovenlokale groei. Praktijkervaring delen met de regio zorgt ervoor dat anderen kunnen aansluiten, bijsturen en voortbouwen op wat werkt.

Vanuit kennisdeling en gezamenlijke vooruitgang ontstaat een klimaat waarin iedereen de kans krijgt om te vernieuwen en die ervaringen, op hun beurt, ook bovenlokaal te delen.

“Dankzij de extra hulp van freelancers bij **Proeven van cultuur** kunnen we experimenteren zonder de werklast van de lokale partners vergaand te verhogen. We delen wat we leren.”

Falke Lambrechts
de Merode

Kristof Pitteurs
ZENDER

“Via een eigen subsidielij n ondersteunt ZENDER dit soort initiatieven. Zo krijgen ook kleinere spelers de kans om bovenlokaal te experimenteren en hun idee te laten uitgroeien tot een voorbeeld voor de hele regio.”

Grenzen verleggen?

We horen het graag

OP/TIL is het steunpunt voor bovenlokale cultuur,
dé partner in crime voor de IGS'en cultuur.

Je vindt ons hier

Ravensteingalerij 50

1000 Brussel

info@cultuuroptil.be

02 670 06 70

Contacteer één van
onze regioconsulenten

Uitgavedatum: 2/12/2025
Verantwoordelijke uitgever:
Lien Verwaeren, OP/TIL

Vlaanderen
verbeelding werkt

WWW
·
CULTUUROPTIL
·
BE

OP
—
TIL

cultuur in alle
richtingen

Ravensteingalerij 50, 1000 Brussel